

Nr 251.

Av herr **Håstad m. fl.**, om ökat anslag till bidrag till musikhistoriska museet.

Musikhistoriska museets styrelse har under åren 1949, 1950 och 1951 gjort underdåniga framställningar om förhöjt statsbidrag, bl. a. till föreståndarens avlöning. F. n. utgår föreståndarens lön med ett belopp motsvarande lönen i Ca 26, dock endast med något mer än halva beloppet med hänsyn till att anställningen är lagd på deltidbasis. I ovannämnda framställningar har stiftelsens styrelse framhållit betydelsen av att föreståndaren finge ägna hela sin arbetstid åt museet. Vid beräkningen av statsanslaget har Kungl. Maj:t emellertid icke kunnat biträda förslaget om förbättrad löneställning åt föreståndaren. — För att till fullo klargöra betydelsen av att föreståndaren anställs på heltid vilja vi först i korta drag ge en uppfattning om museets samlingar, verksamhet och organisation.

Musikhistoriska museet grundades på privat initiativ år 1899 och blev 1901 för första gången tillgängligt för allmänheten. Institutionens främsta syfte var redan från början att sammanföra och bevara sådana föremål, vilka äro ägnade att åskådliggöra gångna kulturepokers musikodling. Museet har sålunda under hela sin tillvaro haft till uppgift att inte bara söka förvärva och rädda från förstörelse äldre musikinstrument av olika slag utan även, i den mån det är möjligt, försätta dessa i spelbart skick.

Museets instrumentsamling omfattar f. n. omkring 2 100 klangredskap som representera samtliga existerande instrumentgrupper och erbjuda de bästa möjligheter att för den allmänna musikintresserade allmänheten belysa instrumentens utvecklingshistoria från 1500-talet till nutiden. Inom det synnerligen mångfaldiga och representativa instrumentbeståndet återfinnes även ett stort antal musikinstrument, vilka äro värda särskild uppmärksamhet och delvis rentav få betecknas som unika. Allt detta har varit en bidragande orsak till att museets instrumentsamling vunnit internationellt anseende och värdesätts som en av de främsta i Europa, både vad antalet och kvaliteten beträffar. Musikhistoriska museet är även synnerligen betydelsefullt som vetenskaplig institution, emedan det genom sina samlingar möjliggör utforskandet av musikinstrumentens utveckling och historia. Museet har vidare organiserat en konsertverksamhet i samarbete med Sällskapet Musikhistoriska museets vänner och därigenom inte bara velat stimulera intresset för äldre tonredskap utan också tjäna som ett slags försökslaboratorium för de moderna strävandena att återuppliva och återinföra gamla instrument. Många av musikens stora mästare skrevo sin musik för instru-

ment, som fallit ur bruk, och genom museets arbete kan deras musik åter bli tillgänglig för oss i sin ursprungliga form.

Till instrumentsamlingen är anslutet ett instrumentarkiv av ganska enastående art med beskrivningar över instrumenten i de flesta europeiska museer jämte ett kortregister över svenska och utländska instrumentmakare. Bland övriga avdelningar i museets arkiv kan nämnas ett folkmusikarkiv med handlingar, bilder, tidningsurklipp och registraturer om svenska spelmän, spelmansstämmor, ortsuppgifter om svensk folkmusik och omkring 20 000 låtuppteckningar från hela landet. Även en avdelning med porträtt av tonsättare och artister, minnesmedaljer, teater- och minnesföremål o. d. finnes. Icke minst värdefullt är museets rikhaltiga bibliotek, som f. n. uppgår till ca 19 000 volymer.

Museet har, förutom museiföreståndaren, dr phil. Ernst Emsheimer, två anställda, nämligen en kvinnlig assistent och en amanuens, vilka dock båda sakna akademisk utbildning.

Föreståndarens arbetsuppgifter äro i korta drag följande:

löpande ärenden, tjänsteskrivelser, korrespondens och mottagande av besökande,

planering och genomförande av tillfälliga utställningar,
demonstration av museets utställning för sammanslutningar, föreningar och skolklasser,

vård och vetenskaplig bearbetning av instrumentsamlingarna,
planering och organisation av museets historiska konserter samt
upprätthållande av kontakten med utländska institutioner och fackmän,
besvarande av förfrågningar från sådana om museets instrumentsamlingar och vetenskapliga spörsmål i allmänhet samt knytande av nya förbindelser.

För att utföra detta synnerligen omfattande och krävande arbetsprogram har sålunda föreståndaren endast halv arbetstid till sitt förfogande. På grund av arbetets natur kunna hans arbetsuppgifter ej avlastas på de två övriga anställda. Av dessa är assistentens arbete väsentligen av expeditionell natur. Amanuensen, vilken f. n. torde vara den främste experten på svensk folkmusik, ägnar större delen av sin arbetstid åt ordnande och kompletterande av museets rikhaltiga samlingar av folklåtar.

Föreståndaren har under de två sista åren, då museet inflyttat till nya lokaler med de betungande arbetsuppgifter, som detta medför, påtagit sig en tjänstgöring av vida större omfattning än som motsvarar hans löneförhållanden. Att på samma sätt utnyttja hans arbetskraft för framtiden vore givetvis icke försvarligt.

Föreståndaren, dr phil. Ernst Emsheimer, har såväl musikvetenskaplig som museal utbildning samt omfattande erfarenheter från föregående musikvetenskaplig verksamhet och tjänstgöring i museer. Han åtnjuter dessutom ett internationellt gott anseende inom sitt forskningsområde och är på

ett av sina specialgebit — musiketnologien — icke blott den ende i Sverige utan även en av de få fackmännen i hela världen.

Någon minskning av föreståndarens arbetsbörda är ingalunda att räkna med. Tvärtom har museet i allt större omfattning tagits i anspråk för vetenskapliga ändamål inte bara av svenska utan också av utländska forskare. Genom de nya lokalerna ha också dess samlingar i långt större utsträckning kunnat göras tillgängliga för den musikintresserade allmänheten och för skolornas studerande ungdom. Allt detta betyder ökat arbete för föreståndaren, arbete som han måste utföra om institutionen skall fylla sin funktion.

De blygsamma inkomster museet kan erhålla av inträdesavgifter och genom gåvor, måste helt tagas i anspråk dels för samlingarnas underhåll, som av ekonomiska skäl tyvärr blivit i hög grad eftersatt, dels för att utfylla det knappa anslaget till expenser.

Det synes oss uppenbart, att om musikhistoriska museet skall kunna fylla sin uppgift som kulturinstitution så att dess rika och för forskningen värdefulla tillgångar bli på ett fruktbarande sätt utnyttjade, så måste åtminstone *en* inom området sakkunnig och utbildad tjänsteman helt få ägna sina krafter åt museets skötsel och förkovran. För svensk musikkforskning och svenskt musikliv är detta en angelägenhet av sådan betydelse, att den ifrågasatta jämförelsevis obetydliga ökningen av statens ekonomiska stöd till museet måste anses väl motiverad.

För att möjliggöra heltidsanställning åt föreståndaren skulle erfordras ett belopp av omkring 6 800 kronor. Med detta bör alltså det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget till museet höjas eller sålunda till i runt tal 42 000 kronor.

Under hänvisning till vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte såsom bidrag till musikhistoriska museet för budgetåret 1952/53 anvisa ett till 42 000 kronor förhöjt anslag.

Stockholm den 24 januari 1952.

Elis Håstad.

Harald Hallén.

Hildur Nygren.

Ivar Jansson,
Kalix.